

تصمیم‌گیری دسته‌جمعی

وقتی می‌خواهیم گروهی تصمیم بگیریم باید چه مراحل را بگذرانیم؟

• سعید جوانی
• تصویرگر: مجید صالحی

تا به حال عضو شورای دانش‌آموزی بوده‌ای؟ اگر نه، حتماً حداقل عضو یک گروه درسی بوده‌ای. گروه‌هایی مثل شورای دانش‌آموزی مدرسه و گروه‌های درسی، برای رسیدن به یک یا چند هدف شکل می‌گیرند. برای رسیدن به هر هدفی هم تصمیم‌گیری لازم است. البته مشکل از همین جا شروع می‌شود. چطور ممکن است چند نفر که نظرهای متفاوتی دارند، دور هم جمع شوند و به تصمیمی یکسان برسند؟ در این شماره در مورد همین مهارت صحبت می‌کنیم.

۱ مشکل را دسته‌جمعی تعیین کنید

قبل از اینکه گروهتان بخواهد تصمیمی بگیرد، باید همه‌ی اعضای آن در مورد موضوع مطرح شده هم‌نظر باشند. اول باید مهم‌ترین مشکلات را تعیین کنید و ببینید کدام یک را می‌خواهید زودتر حل کنید. فرض کنید عضو شورای مدرسه شده‌اید. هر کدام از اعضا باید مشکلی از مشکلات مدرسه را که به ذهنش می‌رسد، بگوید. در مورد آن مشکلات با هم حرف بزنید و بعد با رأی‌گیری، مهم‌ترین مشکل را تعیین کنید. مثلاً مهم‌ترین مشکل مدرسه از نظر شورای دانش‌آموزی مدرسه، فرسوده شدن نیمکت‌هاست. حالا باید این مشکل را به طور دقیق تعریف کنید. چند نیمکت فقط به رنگ آمیزی نیاز دارند، چند نیمکت به جوشکاری و چند نیمکت اصلاً غیرقابل استفاده شده‌اند؟ همه‌ی اعضای گروه باید در تعریف دقیق مشکل، کمک کنند. حالا یک مشکل واضح وجود دارد که باید برای حل آن تصمیم بگیرید.

۲ برای مشکل، راه‌های گروهی ارائه دهید

دوباره دور هم جمع شوید و برای مشکلی که انتخاب کرده‌اید، هر راه‌حلی را که به ذهنتان می‌رسد بنویسید. مثلاً مشکل مرحله‌ی قبل را در نظر بگیرید: «از ۱۰۰ نیمکت مدرسه، ۵۰ نیمکت به رنگ آمیزی و ۳۰ نیمکت، به جوشکاری و رنگ آمیزی احتیاج دارند. ۲۰ نیمکت دیگر هم غیرقابل استفاده شده‌اند.» ممکن است یک نفر از اعضا بگوید اصلاً ۱۰۰ نیمکت نوبخریم، دیگری بگوید از والدین دانش‌آموزان برای تعمیر و رنگ آمیزی نیمکت‌ها کمک بگیریم، یکی دیگر بگوید خود دانش‌آموزان در تابستان نیمکت‌ها را رنگ آمیزی کنند، یکی بگوید همه را به نقاشی و تعمیرکار حرفه‌ای بدهیم، یک نفر بگوید به آموزش و پرورش نامه بنویسیم تا مشکلمان را حل کنند و نفر دیگر بگوید برای خرید ۲۰ نیمکت، از خیرین، برای تعمیر ۳۰ نیمکت، از والدین، و برای رنگ آمیزی ۵۰ نیمکت دیگر از دانش‌آموزان کمک بگیریم. یک نفر به عنوان منشی جلسه باید همه‌ی این ایده‌ها را چه قابل اجرا باشند، چه نباشند یادداشت کند. در این مرحله تعداد راه‌حل‌ها مهم است.

تمرین: همین حالا در کلاس خود یک گروه تشکیل دهید. مهم‌ترین مشکل کلاس را با رأی‌گیری تعیین و آن را تعریف کنید و اینجا بنویسید:

.....
.....
.....
.....

تمرین: حالا شما هم با یکدیگر برای مشکلی که در گروهتان تعیین کرده‌اید، چند راه حل انتخاب کنید:

.....
 .....
 .....

۳ راه‌حل‌ها را به طور گروهی ارزیابی و بهترینشان را انتخاب کنید

حالا همه‌ی راه‌حل‌ها را یکی یکی بررسی کنید. هر کس نظرات خود را درباره‌ی خوبی‌ها و بدی‌های هر راه‌حل بگوید و منشی جلسه آن‌ها را یادداشت کند. مثلاً خوبی راه‌حل سپردن نیمکت‌ها به تعمیرکار و نقاش حرفه‌ای این است که در مدت زمانی کم و با کیفیتی بالا کارتان انجام می‌شود اما بدی‌اش این است که هزینه‌ی بالایی دارد و مدرسه‌ی شما ممکن است نتواند آن را پرداخت کند. سپس خوبی‌ها و بدی‌های هر راه‌حل را بشمارید. هر راه‌حلی که خوبی‌های بیش‌تر و بدی‌های کم‌تری داشت، بهترین راه‌حل است. در این مثال، احتمالاً راه‌حل آخر (کمک‌گرفتن از خیرین، والدین و دانش‌آموزان برای حل مشکل نیمکت‌های فرسوده) بیشترین خوبی و کم‌ترین عیب را داشته باشد.

تمرین: حالا شما در گروه خودتان هم فکری کنید و خوبی یا بدی هر کدام از راه‌حل‌ها را بنویسید. با شمردن حسن‌ها و عیب‌های هر راه‌حل، بهترین آن‌ها را انتخاب کنید:

.....
 .....
 .....

۴ بهترین راه‌حل را دسته‌جمعی اجرا کنید

حالا وقت اجرای تصمیمتان است. چه این تصمیم را قبول داشته باشید، چه نداشته باشید، باید در اجرای آن همکاری کنید. کارها را تقسیم کنید؛ هر کدام از اعضای گروه بخشی از کارها را بر عهده بگیرد. مثلاً پیدا کردن خیرین و هماهنگی با آن‌ها، کار یک نفر، هماهنگی با والدین، کار نفر دیگر، و هماهنگی با دانش‌آموزان، کار فرد دیگری از گروه باشد. اگر مشکلاتتان حل شد، جای تبریک دارد. اما اگر در اجرای راه‌حل، مشکلی پیش آمد، راه‌حل‌های موجود دیگر را هم می‌توانید امتحان کنید.

تمرین: شما هم راه‌حل اولتان را اجرا کنید و بنویسید آیا مشکلاتتان حل شد یا خیر. اگر حل نشد، چه مشکلاتی پیش آمد؟

.....
 .....
 .....